

Quae hic inte-
stina nomini
ne complentan-
tur.

Intestina cōti-
nuū quidem ef-
se corpus, sed
plurimū
numero uar-
ijsq; nomini-
bus, diuersas
ob causas do-
nari.

Breuis intesti-
norum hystoria
enumeratio.

Intestinum
a uentriculo ex-
ortum, et gra-
cilis ductus seu
situs.

Gracilis inte-
stini in uia di-
uisio.
Primum.

INTESTINORVM constructionem ipsorum officio & usui cōuenire
tum demum opportunè narrabo, simulatq; eorum situm, formā, substan-
tiam, connexum, quāq; ipsis implantantur uenas, arterias & neruos, ac si-
quid aliud ad eorum fabricā enarrationē reliquum erit explicuero. Intesti-
norum igitur, quae Graecis *ἑντάρια* dicuntur nomina, nō omnia in praesenti
complectimur uiscera, uel quae costas succingēte membrana & peritonæo
amplectuntur^a organa: aut etiam uel stomachum & uentriculum, ijs quae
nunc intestina uocantur, non ascribam. Quandoquidem^b ductum ab inferiori orificio uen-
triculi ad podicem usque pertinentem, qui uenas Italicas ut plurimum quatuordecim & dimi-
diam longitudine aequat, peculiariter nūc intestinorū nomine comprehendam. Quae etsi con-
tinuum idemq; sint corpus, quum tamen in uarios & multiplices & figura differētes anfractus
spirasq; circundantur, neque omni ex parte eandem situm, substantiā, & formā naturam for-
tiantur, ac denique alia alij hominis parti contigua efficiantur, neq; praecipuus omnium eorum
usus par uideatur esse, ac si plura intestina essent, dissectionū peritis haec enumerātur, primum
in^c crassiora & ^d graciliora ipsa diuidentibus, atq; ex his rursus singulis ternariū numerū, ut sex
sint uniuersa cōstituentibus, ad eum quasi modum, quo idem cōtinuumq; perpetuū iter plura
uarias ob causas nomina sortiri cōstat. Quemadmodū Lutetiae a diui Iacobi porta ad eam usq;
quae Martini dicitur, iter, etiā si rectum sit, neq; per uarios giros procedat, nihilominus tamen
sexies (si recte memini) nomen euariat. Primum a diuo Iacobo, inde a paruo ponte, mox a tem-
plo Virginis, & nō multo post ab eius ponte, inde ab cenopolio quodam, & postremū ab eade
Martini appellationem mutans. Idem multo magis in fluminibus nō regijs, & quae per mul-
tos giros procedunt uis fieri cernimus. Ceterum utcumq; intestina inter se uariant, omnia ta-
men inter uentriculum, & qua excrementa egerimus sedem collocantur, forma tereti donata,
sed nō omni ex parte aequē capaci & orbiculata. Substantiam habēt membranēam, uerū un-
dique non pariter aut crassā, aut tenuem: deinde duas peculiare tunicas orbicularibus, &
alicubi etiam rectis fibris intertextas sortiuntur, tertiā ad has tunicas a peritonæo obtinentia.
Venarum praeterea, & arteriarū, & neruorum furculos suscipiunt, sed non ubique similiter nu-
merosos, quemadmodū nunc persequi enitar, ab ipso intestinorū exortu sumpto initio. Ex hu-
miliori orificio uentriculi, quod in elatiori sua sede & dextro ipsius lateri proxima cōstitit, prin-
cipium intestinorū exoritur, illi uel orificio continuatur, quod simulatq; uentriculo prodit, in
posteriora retortū, sub sede uentriculi posteriore secundū dorsi dextrū latus rectā deorsum
proficiscitur, in nullos omnino anfractus reuolutum. Quū primū uerō ad inferiorē usq; uen-
triculi sedem intestini istud sic occultatū, rectaq; descendens^e pertingit, sub colo intestino (quod
paulo post hāc^f porrigi audies) latitans, statim ex dextra sede in sinistrū retorquetur, ac uelut ex
alto sursum antrorsum uel affurgēs, in frequētes innumerosq; giros & anfractus^g reuoluitur, ac
nullis omnino intestinis obiectū, sedem uniuersam quae sub uentriculo ad pubis usq; ossa, & ad
ilia utrinq; habetur, occupat, ea demum excepta, qua huic intestino colum in star orbis ad late-
ra^h circumduci, postea dicā. Horum sanē anfractū seu reuolutionū nullus omnino neq; nume-
rus, neq; idem penitus ordo habetur, neq; illē magis dextrā quā sinistrā uentris sedē implet,
praeter quā quod ad dextrū ilium seu ile, ubi sedem longē maiorem supra ilium os ad pubem
usq; opplent in sinistro latere, colī intestiniⁱ anfractu quopiam eam sedem sibi priuatim uendi-
cante. Vt cumq; uerō multiplices, uarij^j huius intestini conspiciantur anfractus, perpetuū ta-
men^k ē directio mediae sedis dextri ilij formam, ipsiusq; amplitudinem, & pleraq; alia (uti post
subiungā) euariat, eandemq; crassitiem amplitudinemq; ab orificio uentriculi inferiori ad hanc
usque sedem obseruat, nisi aliquādo huius intestini^l pars sub uentriculi fundo ad dorsum pro-
ximē affirmata, inter disseccandum capaciōr, ampliorq; reliquo intestini ductū (quemadmodū
subinde sit) occurrat, atque huiusmodi gracilis intestini ductus uisitur, quod ter nomen, ac si
tria essent intestina, uariat. Primum quidem constituitur tota ea intestini pars, quae uentriculo
substrata, ab inferiori ipsius orificio rectā quodammodo eousq; descendit, ubi intestini in an-
fractus orbesq; primum cōuolui incipit. ac de huius intestini nomine aniles admodum conten-
tiones apud illos reperies, qui partis refectione neglecta, futiliter de uoce altercantur. Sunt qui
totam hanc partem quae duodenum digitorū longitudinem in uiro ut plurimum aequat, non
intestinum, sed *ἐκπορὴν* & exortum, seu processum, seu ut eorum uertunt nonnulli appendicem
uocandum cōtendant. Alij etiam si ipsius principium ē uentriculo nascatur, intestinum tamen
esse, ipsiusq; orificium *ἐκπορὴν*, reliquum uerō ipsius ductum, intestini uocari affirmant, inte-
gros commentarios nugaci disceptatione implentes, parte interim quam in controuersiam uo-
cant, prorsus ignorata. Vocetur itaq; nobis uulgato nomine tanquā succinctiori, duodenum,
aut

aut intestinum longitudinem duodecim digitorum aequans, siquidem id Graecis, & impri-
mis Herophilo *ἡ δωδεκάδουλον* appellabatur. Secundum intestinum^m illic incipit, ubi iam com-
memoratū in anfractus gyros uel primū conuoluitur: & *ἡ μεσλή*, seu ieiunum appellat, quod inter
dissecandum reliquis intestinis inanius & magis uacūū reperiatur. Huius nomen alij explicare
conantes, tanquam nihil unquam in se contineat, ac per ipsum a uentriculo confectus cremor
nunquam transeat, aut momento tantum in eo haeret, scribere uidentur. Tertium intestinum
ileon, seu uoluulus Latinis, ut & Graecis *ἡ λείον*, a frequentibus fortassis quibus inuoluitur an-
fractibus dicitur: ac etiam loco in quo ad abdominis latera continetur, nomen indidit. Hoc
in crassi intestini principium definit. ubi uerō principium suum obtineat, nō satis mihi constat.
Equidem ignoro quantam gracilis intestini portionem ieiuni nomine, grauiter de nominibus
litigantes, comprehendit uelint: neq; sanēⁿ a ieiuni intestini initio, ad ilei usq; finem manifestum
aliquod indicium obseruo, quo ieiuni finem ac ilei initium inter noscere queam. Vbi enim duo-
denum intestinum in ieiunum finire, ieiunumq; intestinum incipere credimus, copiosiores ue-
nae ac arteriae, quā propter ilei ad crassiora intestina terminum, uisuntur: uerū media medio
sele habent modo. Deinde ieiuni initium rubicundius est, ilei finis magis albicans. Ad haec, in-
ter secandum ieiuni initium forte magis inane ilei termino offenditur, ac in medio ductu, uti &
antea dixi, omnia sunt media. Quapropter quis ieiuni habendus sit finis, aut quod ilei prin-
cipium, non statuo: id intrepidē affirmans, nihil minus ieiunum ab ileo quā inanitione, ut care-
ri dissectionis professores obseruari asserunt, dirimi posse. neque profectō minus duodenum,
quā id quod ieiunum uocant, inane reperitur: & maiores (ut dicam postea) ob causas. Ac ta-
les gracilis intestini ter nomen emutantis, ductus situsq; sunt. Forma autem undecunque con-
stat simili, ad amussim uidelicet tereti, & omni ex parte aequē ampla, nisi interdum (ut prius quo-
que innuebam) quā dorso proximē committitur, ieiunum^o que incipit, ac ad insertionem^p uasis
bilem ad intestina deferentis, amplius obseruetur. Substantia quoque totū intestino gracili
eadem est, membranae scilicet, modicē quae admodum carnea. Constat enim^q tunicis duabus,
quarū interna durior membranae^r est, uerū interiori uentriculi tunica mollior: externa te-
nuior, magisq; carnea: utraq; tamē, tam exterior inquam quā interior tenuis est, & transuersis
orbicularibus uel fibris tantum intertextitur: nisi fortassis externa, idq; potissimum ad ilei in cras-
siora intestina^s terminum, rectas quoque aliquot nanciscatur fibras, quae tamē sunt quā pau-
cissimae. Duodeni intestini pars elatior, utpote quae uentriculo uicinior est, tunicas suas crassio-
res obtinet, cum uentriculi^t tunicis aliquid sibi commune adhuc uendicantes. Tertia praeter
duas peculiare tunicas a peritonæi membranīs uasa ad intestina securē deferentibus originem
ducit. Haec namque unā cum uasis ad^u cauam intestinorum sedem pertingentes dilatantur,
tertio^v que in uolucro intestina induunt. Caua autem intestinorum pars Anatomieis doctrinae
gratia nuncupatur, quā uasa primū attingunt, seu quae intestina respicit, gibba uerō huic
contraria. Ac duodeno quidem intestino tertiam tunicam ea omenti^w pars exporrigit, cu-
ius beneficio intestinum id dorso colligatur. Ieiunum uerō ac ileum tertiam tunicam a me-
senterio, quod ea dorso firmat, accipiunt. Sic duodenum quoque & ieiuni initium^x ue-
nam^y arteriam^z que habent peculiare, secundum ipsorum longitudinem rectā deorsum du-
ctas, multosq; furculos in progressu illis diffundentes. Ac uena quidem a portae uena prius
quam mesenterio inferatur, principium obtinet: arteria autem, ab ea quae iecori offertur. Iei-
num ac ileum frequentes uenas arterias^{aa} que suas nanciscuntur ab^{ab} illis quae mesenterio a portae
uena, & ab arteriae radice supra renum arterias a magna originem ducente exporriguntur. pau-
ci enim rami in graciliora intestina ab arteria^{ac} propagine diffunduntur, quae a magna arteria
post seminalium arteriarum ortum originem sumit. Neq; etiam uasa, quemadmodum in duo-
deno, secundum ieiuni & ilei longitudinem sub ipsis deducuntur, sed^{ad} uelut ex mesenterij cētro
ex alto sursum tendunt, rectaq; antrorsum in intestina pertingunt, in quae numerosa sobole ar-
boris radicum modo, in cauam praecipue ipsorum partem implantantur, osculis suis in inter-
nam^{ae} intestinorum sedem hiantia. Ileum & ieiunum^{af} neruos quoq; exigunt deriuatos a ramis
sexti neruorū cerebri paris, qui costarū radicibus exporriguntur. duae enim ab illis propagines
utrinq; singulae, ad mesenterij, & dehinc ad intestina frequēti utēq; sobole disscindunt. Duo-
denū uerō^{ag} neruosi si quos habet, ab illis exigit, qui inferius uentriculi orificiū, & dextrā fundi se-
dem adeunt. Dein duodenū priuatim id sibi uendicat, quod^{ah} meatus bilē flauā ad intestina dese-
rens, illi implantetur. Idem intestinum in hominibus, & adhuc magis in canibus^{ai} glandosum
illud corpus, cuius antea uentriculum describendo memini, peculiariter substratū possidet, ad
suffulciēda uasa ei intestino propria, ac quarū dā corporis glandularū modo amplitudinē eius
lento humore irrigandā. Quāq; nō duodenū solū, sed et reliqua intestina omnia lento quo-
dam

Secundum.

Tertium.

Vbi ieiuni in-
testini finis et
ilei initium debz
at consueui.

Gracilis inte-
stini forma.

Substantia.

Caua intesti-
norum pars,
que Anatomici
cis dicitur.

Gracilium in-
testinorum ues
na et arteria.

Nervi.

Intestinorum
glandes.